

նրին ատենները այս սենեակներուն մէջը կը բռնէր. և անկէջ քովի սենեակին կ'անցնէր: Այս երկ-
րորդ սենեակը փայտէ գոնով ստորերկրեայ պա-
հարան (մաղաղա) մը ունի եղեր. որուն մէջ մէկ
յոյն վաճառական մը քսան տակառ (ֆըշի) վա-
ռօք պահէր է. երեք տակառ ալ պահարանէն
գուրս սենեակը գրած է եղեր: Կրակը այս երեք
տակառին հասածին պէս՝ ահագին գոռուով մը
երկու անգամ պայթելով աղօթարանն ալ քովի սե-
նեակներն ալ ամէնը մէկէն երկինքը նետեց. գե-
րաններ, տախտակներ, քարեր, աղօթարանին վե-
րայի կապարները երկինքին երեսէն քիչ մը երթա-
լէն ետքը հեռաւոր տեղեր կ'իջնային: Երկու հո-
գի մեռան և քսան հոգի մը օպիտեցան. որոց հին-
գին վերքը փտանգաւոր են: Իբէ՛ Խանի սենեակնե-
րուն, և պալէ՛ Բալալի յունաց տուններուն բոլոր
պատուհաններուն ապակիները կտորտեցան: Աս-
տուծով եղաւ որ՝ առաջկուց բռնկած վառօղին
փրցուցած աւերակներովը ստորերկրեայ պահարա-
նը քցուեցաւ. հոն կրակ չիւնջաւ. Պրուսացու
կուսակալ բարձրագոյնը Պարթմ փաշային տնօրի-
նելով՝ քանի մը աղբիւրներու ալ գետնի երե-
սէն թող տուին. որպէս զի այն պահարանը ջրով
լեցուի. և վառօղները ջուրի մէջ մնան: Բայց միւս
չեւ որ ջուրը Խանի մէջ չի նման կայնեցաւ նե՛-
ամենուն սիրտը ահա գողի մէջ էր: որովհետեւ
թէ՛ յոր այն քսան տակառ վառօղին կրակ գալէր
նե՛ շատ մեծ և ահագին միսս կրնար ըլլալ:

— Ինչմիտէն հետեւեալ լուրերը կ'առնեմք: Պը-
ռանսըղի հասարակագետութեան ձեռնակ ծով պը-
տըտող նաւախումբին հրամանատարը Պ. Գլըն-
հուար, մէկ ֆրանկի պատերազմական նաւով մը
ստորտեղու համար Իզմիր եկեր է. և քանի մը օր
հոն կենալէն ետքը վերստին նաւախումբին գտնը
ված տեղը պիտի գտնուի եղեր:

— Հենքերու մէջ բանող դրսեցի հայադգի բա-
նուոր մը՝ Իզմիրու եւրոպացոց թաղին առաջը
ծովը կը մանէ. չի գիտնալով որ այն տեղը խորունկ
է. լըլըլ ալ չի գիտնալով չի կրնար ելլել: Հոռու
մը մարդ վրայ կը հասնի. կը հանեն դուրս. բայց
վրան կենդանութեան նշան չունէր: Երանի մէկը
ուրիշ տեղ պատահի նե՛ շատաւ գերեզմանատուն
կը տանին, մեռեր է ըսելով կը թաղեն. հոն այն
պէս չեն ըրեր. Լատինացոց հիւանդանոցը տարեր
են: Հոգաբարձուն շուտ մը բժիշկը ասոր քով կը
տանի. որ առանց ժամանակ անցընելու պէտք ե-
ղած դարմանը ընելով խեղճը առողջացաւ: Բազ-
դի բան է ասանկ պարագայի մէջ վարպետ բժիշկ
մըն ալ գտնելը: Երբեմն ջուրն ինկած մարդ կը
հանեն ջուրէն, որ տակառին մեռած չէ. բժիշկ
կը կանչեն. բժիշկն ալ կարելի է որ չի մեռած ըլ-
լալը ճանչնայ. բայց կամ ողջացնելուն կերպը չի
գիտեր, կամ պէտք եղած դեղը և գործիք չունի.
մեռած է ըսելու կ'ստիպուի. և ասանկ պարագայ
տեղը մեռնողներ շատ եղած են:

— Ենցած շաբթու մէջ տաճիկ նաւակ մը քա-
նի մը ճանապարհորդներով Իզմիրու գիմնայի ծո-
վեղերը երթալն իրեն ճանապարհին նաւը կ'ըն-
կղմի. և թէ որ երաժ համբաւը ստոյգ է նե՛ չորս
կամ հինգ հոգի խեղդուեւր են ճանապարհորդնե-
րէն:

— Յուլիսի մէկէն ջրուսնալու չորեքշաբթի գի-
շերը, ըստ Լատինացոց ժամ 9, (ըստ մեզ՝ ժամ
2), գետնաշարժութեան մէկ թեթեւ ցնցում մը
իմացուեցաւ Իզմիր քաղաքը:

— Բամաղան ամաց վերջին օրերը Իզմիրու ջրա-
կայները շատ մարախ ինջնալով էփ աղէկ բնակիչ
ներուն սիրտը վախցուցեր է. որ այս գարնանս ըս-
կիղքները շատ մարախի հաւկիթ գտան և ջարդե-
ցին. բայց ասոնք ուրիշ տեղերէն հոն հասած են:
Ենցածները Չանաք քաղէի կողմերը մարախ դուս-
նալը լսեցինք. կարելի է որ ասոնք են որ քանի մը
ժամանակէ ՚ի վեր գրեթէ շարունակ փչող հիւսի-
սային հովն առաջը ինչալով մինչեւ Իզմիր ջրա-
կայները հասեր են. ինչպէս որ Իզմիր ալ նոյն հիւ-
սիսային հովը այդ միասակար կենդանիներէն ալա-
տեց:

— Կասողային մօտ Բաքըն ըստած գեղին
մէջ Հիւսէին պէյ անուն տաճիկ մը տղայ՝ իրեն
սպասաւորին օգնութեամբ մէկ հայադգի մը ըս-
տաններ է. Ղէլիլ օղլու Կասաւաթուր անու-
նով, բնիկ Վաղնիսայի: Հիւսէին պէյին տղան ա-
սոր պարտք ունեցեր է, և լուսնը հրաւիրեր է,
եկուր ստակը տամ ըսելով. երբ որ տունը կ'եր-
թոյ՝ չարագործը ասոր ստակը տալուն տեղը ա-
ռաջկուց կապարեայ գետակով լեցուած պատրաս-
տուած ատորձանակը փորը կը պարպէ. որ խեղճ
մարդուն պարտէն մտեր կ'ունակէն լելը. և մարդը

խիստ հոն ինկեր մեռեր է: Սարմիը Կասապ
բերին թաղեցին. Հիւսէին պէյին տղան ու սպա-
սաւորն ալ բռնուեցան և Վաղնիսա խրկուեցան:

— Ենցած օրապիւնները կը պատմեն որ՝ յու-
լիսի 23 ին իրիկուան դէմ Գուռուղի պայքի՝ Ենու-
ռա հասեր է, իւր երկրէն գալով: Ասոր այս ձամ
բորդութեանս պատճառը ինչ ըլլալը չեն գրած:

ՊԱՐՄԱՍՏԱՆ: Պարսից տէրութեան երեւելի
անձինքներէն մէկը, Սիւլէյման խան, արքայական
հրամանաւ Գեպրիզ գնաց, որ երեք Բաքէի և
մէկ լէյի մը պիտի բռնէ. որոնց հեղինակութիւնը
գաւառին մէջ մեծ ըլլալով՝ Գեպրիզը կառավա-
րութիւնը չի կրնար ասոնք սովորական օրինակա-
բունել և բանտը դնել: Այս չորս անձինքը, որոց
պաշտօնը կարգաւորել պաշտօն է և գաւառաւորու-
թեան կը վերաբերի, իրենց խօսքերովը և ուսում
նական և իրաւաբանական նիւթերու վրայ ըրած
վէճերովն քաղաքին բնակչաց մէջ շփոթութիւն
կը հանէին: Սիւլէյման խանը ասոնք չորսն ալ բռ-
նեց. որ քաղաքացոյ շատ հաճոյ մէկ բան մը ե-
ղաւ: Ենկէց ետքը Համադ Սիւլէյման հետ, որ ի-
րեն ընկերացիներ էր, խումբ մը թեթեւալէն զօրք
կազմեցին: Սիւլէյման և Սալիսլուք քաղաքնե-
րուն կողմը պիտի երթան պիլաա ըստած ցեղը
պատմելու համար, որ աւաղակութեամբ այն կող-
մերը շատ միսաներ կը հայցընեն:

ԼՍՏԵՐԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԱՅՆԱՆ: Հասարակագետութեան նախագա-
հը Լուի Լաբուլէն, յուլիս 13 շաբաթ օրը փա-
րիզէն ելաւ, երկաթ ձամբով Բաքէի երկաթա-
գնաց, ուր որ երթալ խոստացեր էր անցած տար-
վին: Հաւտ մեծ և փառաւոր ընդունելութիւն
ըրին քաղաքացիք, ամէն մէկ պատուհաններէն դը-
րօշակներու պէս բաներ դուրս տնկելով, և քանի
որ հոն կեցաւ նե՛ գիշերները փառաւոր ձեւերով
ամէն մարդու տան առաջ և հրապարակները լու-
սաւորութիւն ընելով. ուր որ երթար նե՛ հասա-
րակութիւնը ինչքէ՛ Լաբուլէն, ինչքէ՛ Լաբուլէն կը
պօռային. ինչքէ՛ Լաբուլէն Լաբուլէն ձայնը խափա-
նեալ (պարիտ) խօսքերուն կարգը անցած կ'երե-
ւէր: Երկու Լաբուլէն մէկ անգամ ինչ է որ Պը-
ռանսայի մէջ Լաբուլէն օրագրոյն պէս խորհող քիչ
մնացած է. կ'ըսէ թէ նախագահը և աղբային օ-
րէնսը քաղաքը ժողովը սահմանադրական ազատութիւ-
նը մէկի մէկի վերցնելու կը պարագին: Թէ որ
Երբաւի այդպէս բան մը կայ և հասարակութիւ-
նը գիտէ, և անանկով ալ այս յարգութիւնը կը
մատուցանէ նախարարին նե՛ ինքն ալ հաճած է
այն տնօրէնութեանը: Թէ որ չի գիտեր նե՛ յի-
շեալ օրագրին ըսածը հասարակաց անձանց թան-
մը կ'ըլլայ: Սակայն ֆրանսիացի պէս ազատասէր աղ-
գի մը սահմանադրական կանոնով որոշած աղա-
տութիւնը վերցնելը անգլայի չըլլար. հաճելի
կ'ըլլայ մեծագոյն և խելացի մասին, երբ որ վեր-
ցուած ազատութեանը միասը տեսնուած ըլլայ.
ինչպէս որ օրագրոյ տարապայման ազատութեան
միասը տեսնուեցաւ և միշտ կը տեսնուի. ուստի
օրէնսգիր ժողովքն որ այն անսահման ազատութե-
անն զրաւ նե՛ միայն միասակար սկզբունքներ քա-
րորդ օրագիրներուն անհաճոյ եղաւ տարկայ:

Կոստադար իրեն այս ճանապարհորդութեա-
նը մէջ հետը ընկեր առած էր նախագահութեան
փոխանորդը Պ. Պուլէյ. պատերազմական գործոց
տեսուչը Պ. Կ'Երուլ. որ Պէլլիզ գեղապետը, որ
Գուռուղի զօրապետը. իրեն թիկնապետ զօրա-
պետները. Պ. Ուօլլու, Պ. Կ'Երուլ, և Պ.
Իւրէր, երկաթ ձամբուն հոգաբարձուները. և
օրէնսդրաց ժողովքն անգամներէն Պ. Սիւլէյման
պէս:

— Օրէնսդրաց ժողովքն քակուել և անգամ
ներուն ժամանակ մը իրենց տեղը երթալ հանգիստ
ընելը ժողովքն առաջարկուելով, այս նիւթոյս վը-
րոյ յուլիսի 16 ին ժողովքին մէջ Պ. Սիւլէյման
պէս իրեն գրած մէկ ձառը կարգաց. որով կ'ա-
ռաջարկէր սա երեք յօդուածները:

1. Երբային ժողովքը գոյուի օգոստոս 12 կի-
րակի օրէն սկսելով մինչեւ նոյեմբերի 11 երկու-
շաբթի օրը (յուլիս 30 էն մինչեւ հոկտեմբեր 30):
2. Բան և հինգ անգամով մէկ յանձնարարա-
կան ժողովք մը բաղկանայ, գաղտնի բուհարիւ-
թեամբ, և բայարձակ մեծագոյն մասին ընտրու-
թեամբ, որ ժողովքն գիւնանին հետ միաբանե-
լով սահմանադրութեան 32 յօդուածոյն կատարմա-

նը վրայ հսկէ:

3. Ժողովքն գիւնանին իշխանութիւններն ալ
կախ մնան մինչեւ որ ժողովքը նորէն սկսի:

Յուլիսի 17 ին ժողովքին մէջ ասոր վրայ քիչ
մը վիճաբանութիւն ըլլալէն ետքը, որ յիշեալ յօ-
դուածներուն հակառակողներուն խօսքը մտիկ չը-
լուեցան, ժողովքն պիտի մեծագոյն մասը յօդուած-
ներուն երեքն ալ ընդունէ:

— Սիւլէյման Բաքէի լուրերը կ'ըսէ. ֆրանսի-
զի շատ աղուական օրինաւորականներէն, որ
Պուռպոնեան հին տանը կուսակից են, իրենց ըն-
տանեօրը Դրօստոսի կ'երթան Պուռպոն թաղա-
ւորապետ դուքսին քովը: Այս մօտերս Պ. Կ'Եր-
ուլ յօդաբէն ալ հոն պիտի երթայ. և գրքին հետ
խօսելով՝ Դաքէի պատուանունը կուտան, որ մի-
այն թագաւորներուն կը տրուի:

— Դուանայի Բաք Կ'Երուլ ըստին Սիւլէյման
քաղաքին կողմը Սիւլէյման գտնուած վառօղի
գործարանին աղօթներուն (աւելիմներուն) մէ-
կը նետեց: Յուլիսի 8 ին կէս օրէն ետքը ժամ
եօթին (ըստ մեզ ժամ 12), այս բան պատահե-
ցաւ նե՛ գործարանները գործընէն դադարելու
վրայ էին: Ինչքէ՛ բանուոր մը՝ կաշի մը կտոր խօ-
թել կ'ուզէր աղօթին մէկուն տակը, որ կը դառ-
նար. նոյն հետայն հոն գտնուած նիւթը կրակ ա-
ռաւ ու մէկէն նետեց. պատճառն ինչ ըլլալը չի-
մացուեցաւ: Ենչեւի կողմը, բոլոր փայտակերտ
ները և վրայի ծածքը կտոր կտոր եղան և հեռու
ինկան. պատերուն սեպէ թէ բան չեղաւ. գործա-
ւորն ալ գործարանէն դուրս նետուեցաւ բռնի:
Գետութեան հանողները ասոր լաթերը բռնե-
կած գտնելով շուտ մը մարդը լաթերովը ջուրը խօ-
թեցին և անանկ մարեցին. բայց երեսներուն և
ձեռքերուն և ոտքերուն չարաչար երուածքը տես-
նողները կենդանի մնալէն կասկած ունին: Այս
մարդս երկու տղայ ունի:

— Ենչեւի Կ'Երուլ Բաքի պէյը որ Ղէլայի-
րէն Դուանա բերուեցաւ, ժամանակէ մը ՚ի վեր
կամ տեղւոյն օդը իրեն չի գալով, կամ ազատու-
թիւնը կորսնցնելուն համար մատուցանութեան
և հրահրութի մէջ ինչալով բարակ ցուի տիրացի
է. օրէ օր կը նիհարանայ: Պարսիկէ՛ ձէնէն ալին
ինչքովը Պ. Լաբուլէն առաջարկեց օրէնսդրաց յօ-
դովքն, որ այս մարդս որովհետեւ քանի Դուանա
կենայ նե՛ պիտի գէշնայ, և մինչեւ մահուան ալ
պատճառ պիտի ըլլայ այս սանդղատութիւնը. թիւ-
տուութիւն ըլլայ որ կամ Դաքէի տեղի երթայ կամ
Ենչեւ. ուր տեղ իրեն կ'օնակիցները, և գուցէ
իր աղբէն մարդիկ ալ կը գտնեն: Ժողովքը խնդ-
րոյս քննութիւնը յանձնարարական ժողովքի մը
յանձնեց. որ ժամանակ մը երկար բարակ բընե-
լէն և խորհուրդ ընելէն ետքը ժողովքն իմացուց
որ Կ'Երուլ Բաքի պէյը Դուանայէն հեռանալը
պատշաճ չէ:

— Սիւլէյման Կ'Երուլ աստուկանալուն համար Սա-
րիլայի քառասունքոյն զօրութիւնը այն կողմէն
եկող նաւերուն համար ստատկացոյց: Փարսիկէն հե-
ռագրութեամբ երկու անգամ իմաց տրուեցաւ որ
այն զօրութիւնը պէտք չէ. առաջին անգամին
Սարիլայի կառավարութեան ժողովքը պատուե-
րին ականջ չի դրաւ. երկրորդին ժողովականք ա-
մէնը մէկէն հրաժարեցան իրենց պաշտօնէն:

ՃԵՋԱՅԻՐ: Երաններուն Պէիլ Բաքի և ձէլ-
մանս ըստած ցեղերը ֆրանսիացի կառավարութե-
դէմ գլուխ վերցնելով սկիզբները քանի մը մանր
մունք միտաներ հայցուցին: Ենչեւի զօրապետը
որ Սիւլէյման կը նստէր, Պէիլ Բաքիէն լուսն փայ-
նաց. և պապօ-ցեղն ալ անոնց հետ միացած գը-
տաւ, որ Ենչեւ Կ'Երուլ ըստած կ'երթին (պօ-
ղալին) անգլաններով, որ մինչեւ այն ատենը անա-
ռիկ կարծուած էր, համարձակեցան ասոր բա-
նակին դէմ գնելու: Ինչ մը ժամանակ գիտա-
նալէն ետքը հարկ եղաւ կիրճէն ներս փախչիլ
և կիրճը պահել. բայց ֆրանսիացիները իրենց քա-
ղաքները և պատերազմական արուեստի ու ժող-
կրճին տիրեցին. և ներս փախչողներուն ետեւէն
ինչալով լեռնէն լեռ փախցնելէն ետքը՝ ամենուն
սիրտը վախ ձգելու համար սկսեան Պէիլ Բաքիէն
վարուցանելին աւերելովը: Արտիկանէ բոլոր
արապներուն միտքը աղէկ տալաւ որոշած էր որ յի-
շեալ կիրճը անհնարին է որ թշնամի մը կարող ըլ-
լայ առնելու, և անոր համար առաջներն ալ երբ
որ կառավարութիւնը բնիկ տեղացոյն ձեռքէն էր,
այն տեղերու տրամբներէն նեղութիւն կը քաշէին
ալ նե՛ մէկը չէր ձեռք զարկած այն կիրճերուն և
լեռներուն տիրելու, և անոնց բոլոր աւերելու,
ուստի երբ տեսան որ ֆրանսիացիները այն տեղե-

րուն անհաշիվ, սկզբան ֆուստները լինելով և ապստամբութեան խորհուրդներն մէկ դէպքէն յետեւ համար ցեղը, որոց տեղը ծովու եզերքն է, յիշեալ կիրճերէն 15 ժամու չափ ծամբայ հեռու և մինչեւ հիմա ֆուստները հաղանդաւ չէին, այս անգամ իրենց կողմէն մարդ խրկելով կա մովին հնազանդութեան տակ մտան :

— (Օրան քաղաքը ելած ապստամբութեան վրա ցօք քննութիւններ կ'ըլլայ, որ այս ապստամբութիւնն բուն ֆուստներէն էին հանդիսը և ի մացուած է որ Փարիզու հասարակականութիւնը այս ապստամբութեան մէջ ձեռք ունին եղեր : Հինգ վեց հոգի ալ նոր բռնութեան անորոշ անախճանի մարդիկ : Բայց ասոնցմէ երեւելի բաներ չուն և պարագայներու վրայ ցօք տեղեկութիւններ կ'առնուի :

Ֆուստայի պատերազմական դործոց տեսնուչ նախարարը հրաման հանեց որ (Օրան քաղաքին կառավարութեան ատենադպրոցի և խորհրդա կանները ցրուին մինչեւ որ նոր կարգադրութիւն մը ըլլայ : և առ ժամանակեայ ատեն մը դրաւ վեց հոգի բաղկացեալ : Խափանեալ ատենանին անդամներուն վրայ ալ դատաստան սխտի ըլլայ : և րովհետեւ իրենց պաշտօնին ժամանակը օրինաց դէմ են ըրեր :

ԱՆԳՂԱՅԱ : Տերութեան խորհրդականներուն և պատգամաւորաց ժողովին անդամներուն մէկը Պ. Իւէրո, խորհրդականաց առաջարկներ էր որ մահուան պատիժը վերցուի : Ըտոր վրայ քննութիւն ըլլալէն ետքը յուլիս 11 ին, 40 քուէի դէմ 46 քուէով Պ. Իւէրոն առաջարկութիւնը մերժուեցաւ :

— Թաղու հետեւ գլխուն գաւազանով զարնող Ռօպերթ Բադին վրայ ցօք պէտք եղած դատաստանական քննութիւնները լրմնեցաւ : յանցաւոր գաւառեցաւ : և վճիռ եղաւ որ ինկիլթեռայէն դուրս աքսորուի : և գացած տեղը բանտը մնայ մինչեւ եօթն տարի :

— Չինաց կայսրը մէկ գովելի հետաքրքրութեան մը շարժելով եւրոպայի արուեստական և մշակական բաներուն վրայ աղէկ տեղեկութիւններ ստանալու, երկրին ուշիմ և խելացի պատանին ընէն երեք հարիւրի չափ մարդիկ կ'ընտրէ և ինկիլթեռա կը խրկէ : Ըտոր այն տերութիւնն է որ ատեն մը իբրեւ առած կ'ընէր : Եւրոպայի մէկ աչք ունին : և բոլոր ազգեր բոլորովին կայր են միայն ես եմ որ երկու աչք ունեմ : Կ'երեւի որ իրեն և եւրոպացուց քանական աչք ունենալը հիմա աղէկ հասկցած սխտի ըլլան որ իրենց աչքը երկրորդեւ և եւրոպացիներուն աչքին հաւասարելու ճարը կը մտածեն : Ըտեն մը չինացուց այս պարտաւորին եւրոպացի միլիտարայներն ալ կը հաւատարման : չինացիք մեզնէ իմաստուն են ըսելով՝ աշխարհի ստեղծմանէն մինչեւ հիմա բանի տարի անցնելը անգամ անոնցմէ ստիլի կ'ուզէին : Ժամանակը երկու կողման թիւր կարծիքն ալ կամաց կամաց կը բռնէ :

— Հնդկաստանի լեքալ թագաւորուէն կողմէն ինկիլթեռա խրկուող գեսպանը ինկիլթեռա թագու հետ շատ մեծազին ընծայներ բերաւ, որոց մէջ մեծագինը 20.00 ըրա սղեւքնի (2.200.000 զուռուշ) կը հասնի կըսուի : Ըտ ընծայներուն մէջ արտաւոր ըլլալուն համար երեւելի և մասնաւոր յիշատակութեան արժանի է իշատ կովու պղծ, որոց ամէն մէկուն արծաթի կոթ անցուցած էին : Ինչպէս որ ձիուն պղծ (թուղը) տաճկաց մէջ մեծ իշտանութեան նշան է, և եվէլ իւր ունեցողը պաւ կաս ունեցողէն մեծ է : նմանապէս լեքալը մեջ ալ կովու պղծ շատ ունենալը մեծ իշտանութեան նշան է : միայն սա տարբերութեամբ որ հնդկի ներուն մէջ կովը սրբադան կենդանի մը սեպուած է, ինչպէս որ հին եգիպտացուց մեջն ալ եղը : և ստի մէկուն կովու պղծ ընծայ խրկելը նեբալուց և ուրիշ հնդկաց մէջ, կրօնական կերպով անխիտ մեծարել է : Ըտն իսկ լեքալը թագաւորը իրեն յատկացած ութը հատ կովու պղծ ունի : ինկիլթեռա թագու հետ տասն և երկու հատ խրկելը անխիտ իրմէ վեր ձանձնալ է : Ըտ բանին համար կովու պղծը ուրիշ ընծայներէն աւելի յարգի և ընդունելի եղան ինկիլթեռա թագու հետ :

— Ընդաները պատմուցին որ ինկիլթեռ տերութիւնը ինկիլթեռ պատերազմին ատենը հոն գտնուող ինկիլթեռ վաճառականներուն քաջած վնասը կ'ուզէ լաբօլի թագաւորէն : Ի օմպաօ մէկէն ա նուն իտալական օրադիրը Մալթայէն իրեն գրված նամակէ մը առնելով կը պատմէ թէ, Մալթա գլու

նունը ինկիլթեռ վաճառականներուն ըլլալու փոխաբանութեամբ վրայ ցօք ինկիլթեռ և լաբօլի տերութեանց մէջ եղած խօսքը ինչի կայանալը չիմացանք : Բայց այս ստոյգ կ'երեւի որ լաբօլ լաբօլը պատրաստութիւն մը չի ցրցներ ղեկով և լաբօլ նոյնով լաբօլի կառավարութիւնը ստիպելու որ իր տերութեան ինկիլթեռ կատարեն : լաբօլի ծովածոցը Բալթիկ ծովածոցէն պատերազմական նաւէն դատ ինկիլթեռ նաւ չի կայ : այն ալ ֆուստներ Պ. Բարբօլա Տէշէն ծովագետին հրամանին տակը եղած նաւարկութիւն շարժուալ գիտելու համար հոն կ'եղած է : Մտերն ասոր տեղը Երեւանը Բալթիկը պիտի անցնի : որովհետեւ Պ. Բարբօլա Տէշէն, Մայիս 4 ին հասարակականութեան տարեգարձին օրը էր որ ֆուստները նաւախումբէն թնդանող նետուեցաւ : լաբօլի կառավարութիւնը թնդանող նետելով ուրախակցութեան նշան մը ցոյց տուած չըլլալուն համար նեղացած էր, և պէտք եղած ատենը զօրաւոր պաշտպանութիւն ընելուն վրայ կասկած կ'ըլլէր : Ֆուստները նաւախումբէն այն տեղերը կենալուն պատճառը այն է որ ինկիլթեռ թող չի տայ լաբօլի դէմ թշուա մութեան դործ մը ընելու :

— Ռուսաց տերութիւնն ալ պէտք եղած ատենը լաբօլի պաշտպանութիւն ընելը յայտնի իմացուցած է ինկիլթեռ տերութեան :

— Եւր լաբօլին իմացանք որ այս դործը ինկիլթեռ և լաբօլի տերութեանց գոհ ըլլալու կերպով լրմնեցաւ ձամբան մտած է :

— Կառավարութիւնը օտարազգի յեղափոխականներուն ժողովատեղին գոցելու հրաման ըրաւ : որովհետեւ հոն ընդհանրապէս ամէն տերութիւնները վերցնելու և բոլոր աշխարհը հասարակապետութիւն ընելու վրայ կը խորհէին : Ըտոր համար Լ ըտուր Ռօպէն, Ռօպէն և ուրիշ գլխաւորները Նիքի կղզին անցան : Կառավարներն ալ ետեւէ ետեւ հոն կ'երթան : Ըտ կղզին ինկիլթեռա Ֆուստայէն զատող ծովուն մէջ է : Ֆուստայի աւելի մօտ, քան թէ ինկիլթեռայի : և բը նակիլները ֆուստներէն կը խօսին : Թէպէտ կղզի ինկիլթեռ ձեռք է :

— Կոստանդնուպոլսոյ տաճկական ճէրքի կալաքի լրագրոյն մէջ հետեւեալ յօդուածը կը կարդամք :

« Մալթա իսլամ հիւանդութիւնը երեւցեր է բնական մէկ ձայն մը ելեր է : և այն տեղաց ելած նաւերը բոտ կանոնի քառասորեայ ղեկավարութեան ներքի կը մանեն : Ըտ ասիտը նոր երեւցած ժամանակէն մինչեւ հիմա երկու հարիւր հոգի հիւանդացեր, հարիւր յիսունը մեռեր է : Ըտու առ մեկայիւր Մալթա գանձող բժիշկներուն միաբան ղրուցածին նայելով՝ այդ ասիտը իսլամ հիւանդութիւնն է : այլ ամառ ատեն իսկ պատեղներ ուտելէն առաջ եկած վտանգաւոր հիւանդութիւններուն մէկն է » :

ԱՄԵՐԻԿԱ : Կայսերութեան եկամտից տեսուչ նախարարը յուլիս 6 ին մէկ հրամանագրով մը խըտիւ պատուէր հանեց որ օտար երկրէ ծխախոտ ամենեւին պիտի չի մտնէ : Մալթախոտան, Գրան սիւրմիս, Սիլվիոս կամ Էստատանի Լաբօլա յի ձեռք եղած մարդ, խուճաթ և զինուորական սահմանադրութիւնը :

— Վ ինկիլթեռ կայսերական գրատունը մէկ նոր հարստութիւն մը ստացաւ : շատ հին ձեռագիր յունարեն գիրք մը առնելով : որուն վերնագիրն է, Գրիգորիէն և հայկերէն Գրիգորի (Յիսուսի) Բը ընտրուի : Ըտ գիրքը ասիկէ քիչ մը առաջ Պ. Վ ալ տիք մաճառ բանասերը գտեր էր Կոստանդնուպոլս : Գրքին վերջին երեսին վերջերը՝ ամբողջ ըրքին գրով և նայ գրչով նշանակուած է որ՝ գրքին հեղինակը՝ Վրէմէս անուն եպիսկոպոս մըն է եղեր երկրորդ գործուն մէջ, (Բրիտանի 101 թուէն մինչեւ 200 թուականը անցած միջոցին) : Սինչեւ հիմա մատենագետները և հնագետները հին կամ նոր, այս գրքին վրայ ցօք տեղեկութիւն չունենին : և թէ որ Պ. Վ ալ տիք Կոստանդնուպոլս գալով ասիկայ չի գտնէր և Լաբօլայ չի տանէր նէ, ով գիտէ որքան ժամանակ ալ անձանթօ պիտի մնար : երկրորդ գործուն մէջ Վրէմէս անուն մատենագիր եպիսկոպոս մըն ալ ծանօթ չէ եկեղեցական պատմութեանց մէջ :

— Հայնա Սիւրմիս մաճառ ընդհանուր կառավարութեան հանուելուն վրայ ձայն մը ելաւ որ Ռատեյքի Բալթիկ ալ Օմպաօի ղեկ ուղարկան ընդհանուր կառավարութեան հըրաւ ժարուէր է : Ըտ լաբօլ Ֆուստայի օրադիրը կը շնորհ ըսելով : կրնամք ասպաշտընել որ մեծ ա

նուն Բալթիկ ասիկէ երկու ամիս մը առաջ կայսեր արեւմտադիր մը ներկայացուց աղաչելով որ, ծեւրութեանը համար հրաման տայ իրեն դործերէն ետ քաշուելու : որպէս ղե երկու միայն մնացած օրերը իր աղջկանը քով անցնէ : Ըտոր պատասխան մը չեղաւ : Բայց Ռատեյքիին հրաժարականը Հայնա Սիւրմիս պաշտօնէ ինչպիսի հետ բնաւ կապակցութիւն մը չունի : որովհետեւ Ռատեյքիին ինկիլթեռ ասիկէ առաջ է :

Կայսրը Ռատեյքի Բալթիկ գոհ ըլլալուն նշան ամէն մէկ տղոցը տարին 4000 տկան ֆիօրին ուժիկ կապեց քանի որ ասորին :

— Զուլիս 18 : Բարբօլ քաղաքը ստիպել հըրգէն մը եղաւ : Մատիկ արեւելեան հովը, և ջրմուղ գործընթերուն (Թուրքմանեռուն) աւրը վաճ ըլլալը կրակին ստատկանալուն պատճառ եղան : որ այն ընդարձակ քաղաքին արեւմտեան կողմը գրեթէ ամբողջ մոխիր դարձուց : Քաղաքացիք չաւաղործներու ձեռք կրակ ձգուած կարծելով կառավարութեան բողոք ըրին : Կառավարութիւնը յատուկ դիտմամբ եղած ըլլալը չի կրնալով ստուգել, յայտարարութիւն հանեց հասարակաց սպա հովութեան համար : և կը խոստանայ պէտք եղած քննութիւնը ձեռքէ չի ձգելու : Ըտգրիա յի կայսրը Բարբօլ կրակին խեղճութեան մէջ ինկիլթեռուն արժանաւորացը բաժնուելու համար իր բանակի օգնական Վէրէր տը Բօլնիչայն ձեռնեալին հետ 30.000 ֆիօրին խրկեց :

— Լաբօլայի անուանի կենցաղագէտներուն մէկը Պ. Բօլնիչ, որ կայսերութեան կողմանէ Բրուսիա խրկուած էր, Կոստանդնուպոլսու դեսպան գալու ընտրուած է : և անոր տեղը Բրուսիա պիտի երկուսի Պ. Տէ Հիւզէր :

ԳԵՐՄԱՆԻԱ : Զուլիս 4 ին հրատարակուած պաշտօնական թղթէ մը կ'իմանա՞ք որ յուլիսի 9 էն մինչեւ այն օրը (26 օր) Պրուսիայի քաղաքին մէջ 130 հոգի իսլամ հիւանդութեան բռնուէր են : և 53 հոգին մեռեր են : Պրուսիայի քաղաքին բնակիչները 36.000 հոգի կը սեպուին : յիշեալ հիւանդութեան բռնուածները ասոր հետ համեմատելու ըլլանք նէ՝ իրարու վրայ հաշուելով օրը հինգ հոգի կ'ըլլան : և մեռնողները օրը երկու հոգի կ'ըլլան : Ըտկէց կը հասկցուի որ յիշեալ հիւանդութիւնը շատ մեղմ է անցեր : այն քաղաքին մէջ :

ԲԲՈՒՍԻԱ : Թագաւորը իր բնակութիւն Պեռլինէն Բոցոսամ քաղաքը վերցուց : Պեռլինու հասարակութեան կողմէն ղեկըր տեսնելու և վերջէն առողջանալուն համար ուրախակց ըլլալու եկողներուն տուած պատասխանուն կարգը՝ աթոռանիստ քաղաքը փոխելուն պատճառն ալ իմացուց այս խօսքերով :

— Ըգէդտին գաւառին հանքերուն մէջ այս անգամ երեքարոնի (քէհրպարի) հանք մը բացուեցաւ : առաջ երեքարոն հանքիցն : որոց գործէ ամէնն ալ ինկիլթեռ վաճառականները ծախու առին :

« Հիմա ուռնուելու պէս Պեռլին չի կենար նէ՝ այդ ուրիշ բաներու կը վերաբերի : Տակաւին այն քաղաքին մէջ շարամիտ մարդոց քաղմութիւն կայ : և ինչ ըսել ուզելը՝ անցած երկու տարիներուն դեպքերէն դատ ասիկայ թող ձեղի հասկցընէ ըսելով՝ զարնուած թեւը յուցուց : Քաղաքական կառավարութիւնը տակաւին այն միայրը չունի ըսաւ, որն որ կ'ուզէմ որ ունենայ » :

ՀՈՒՍ : Հասարակապետութեան ժամանակէն տերութեան գանձը պարզուելուն համար քահա նայապետական կառավարութիւնը հաստատուեցաւ նէ պետութիւնը պարբեր տակ ինկաւ : Պ. Ռօպերթին փոխ տակ առնելին ծանօթ է : Թէպէտ տերութեան հարկաւոր ծախքերը լեցընելու, և թէ այն պարբեր տարուէ տարի թեթեւընելու համար արտաքոց կարգի տուրը ձգել հարկի և դաւ հասարակութեան վրայ : և այս տուրքին կարգաւորներն ալ իրենց կողմէն մասնակց ըլլալու հաճեցան : ուստի միայն կարգաւորներէն 600.000 ֆուստը տակ ժողովը որոշեց քահանայապետական կառավարութիւնը ամէն մէկ տարի : ոմանք կ'ըսեն թէ՝ մինչեւ քանի տարի այս տուրքը աւելանի որոշուած չէ, ուրիշները կ'ըսեն թէ՝ մինչեւ 16 տարի պիտի տան : անկէց ետքը պիտի չի տան : Ըտ կարգաւորութեամբ Համայն կարգաւորները տարին 5280 քէսէ տակ, և տան և վեց տա

ընդ 84,480 քմետ ստակ պիտի վճարեն։ Այս ստակը միայն Հռոմ քաղաքին մէջ գտնուող կարգաւորներէ չէ՝ այլ Հռոմայն աշխարհական իշխանութեան տակը ինկած ամէն երկրորեւոր կարգաւորներէն պիտի ժողովուի։

Այս ժողովուած ստակներուն գլխաւոր նպատակն է դրամաթուղթերը բոլորովին վերցնել։ Եւ այս բանիս համար ուրիշ տուրքեր ալ մտածուած են։ Ինչպէս՝ դռներու և պատուհաններու վրայ տուրք, որ ինկիլթուս և ուրիշ տեղեր կայ։ Բայց Հռոմ մինչեւ հիմա լուծած բան չէ։ Վաճառականներուն արտոնագիր (բաղէնդա) տալ և տուրք առնել։ Դպրար աւելցնել։ Եւ այլն։ Այս ամէն արտաքայ կարգի տուրքերը ամէն ատենուամէն համար չէ՝ առժամանակեայ պիտի ըլլան։

— Այս տարի Հռոմ քաղաքին չըջակայ վիճակը անձրևային եղանակը երկար քշելով և առատանձրեւ գարով՝ անտանայ համար չորացնելու խոտին հունձը ուշ մնաց։ Վիճակ տարի սովորութիւնը այն պէս էր որ՝ մէկ արօտի (չայիրի) մը երես ծախու առնողը մինչեւ յունիսի 24 խտը հնձելու էր։ Եւ անկէ ետքը արօտին տէրը որովհետեւ իր երկիրը ուրիշ բան ցանելու ժամանակը կուգար, իրանուներ ուներ դուրսէն մարդ թող չի տարու։ Այս տարւ վան օգոյն անյաջող երթալուն պատճառաւ հարկ եղած Հռոմայն կառավարութեան որ ասոր ալ հոգ տանի, անանկ որ գետնին տիրոջն ալ վրէժնալը՝ գետնին խոտերը ծախու առնողին ալ։ Ուստի յատուկ վճարով արջից որ մինչեւ 24 յունիս յատկացած սովորական պայմանաժամը այս տարին քսան օր աւելի տեւէ, մինչեւ յունիսի 14։ Այս րովհետեւ այս ժամանակ երկրնտը՝ ամբողջան խոտ ունեցողներուն ֆիսա կրնար բերել։ Դուստի ժամանակէն ետքը խոտ քաղողները արօտին մէջ խօթած ամէն մէկ սայլին համար մասնաւոր գին մը որոշեց որ արօտին տիրոջն տան։

ՍՊԱՆԻԱ։ Սպանիայի նախկին թագաւոր Տոն Բաուրոսին կուսակից ըլլալով քաղաք ըստած մարդոյմէն քառատուն հոգիի չափ զօրապետ և զինուորական հրամանատարներ, որ ասկէց առաջ օտար տէրութեանց երկրները փախստական կը պըտը տէին, մէկ կերպով մը Սպանիա մտան որ հասարակութեան միտքը հասկնան և շահին։ Եւ թէ որ հնարը գտնան նէ իրենց կուսակիցները շատցնելով յիշեալ Տոն Բաուրոսին աղան Սօնթեմօլինայի կոմսը թագաւոր ընեն։ Այսինքն Բաղալօնիա գաւառին մէջ պըտըտելով սրու որ խօսք բացին նէ ամենքն ալ իրենց կամեցը և գիտաւորութեան հակառակ գտնելէն զատ այնտեղ հասկըցան որ այն երկրին բնակիչները չեն ուզեր որ երկար ատեն աւտնը իրենց մէջ պըտըտին։ Ուստի իրենց խօսքին բերելու որքան մարդ կարողացան նէ՝ այն քանի մը հոգին ալ հետեւին անելով աւաղակութեան և ճանապարհորդները կողոպտելու սկսան։ Կառավարութիւնը իմաստով այն կողմերը զօրք հանեց։ որ անանկ վարպետութեամբ և հնարքով վարուեցան որ քաղաք աւաղակները ամեն ալ բռնեցին, կապեցին, բերին բանտը դրին։

ԲՕՐԴՈՒԿԱԼ։ Եստիկանայ թուոյն մէջ պատմեցին որ՝ Վմերիկայի միացեալ նահանգայ կառավարութիւնը Բօրդուկալի տէրութեանէն կրած մէկ ֆետին փոխարէն հատուցում կ'ուզէ։ Այս պահանջանը պատճառ տուող դէպքը հոս պատմեմք։ 1814 թուին միացեալ նահանգայ կառավարութիւնը ինկիլիզն հետ պատերազմ ունէր։ Այն ատենը Վմերիկայի Ղեկավար իշխանութեան նաւ մը որ ծովու վրայ կը պըտըտէր, Բօրդեան կղզիներէն Փալուստած կղզին նաւահանգիստը մտաւ։ որ Բօրդուկալի իշխանութեան տակն է, և բերդը ալ ունի։ Այն ատենը Բօրդուկալի տէրութիւնը չէր զբէր։ ուրիշ տէրուց կռիւներուն չէր խառնը վեր։ Ինկիլիզն երեք պատերազմական նաւ այս նաւուն ետեւէն ինկան։ և նաւապետի փոխանորդ մը մակդիով վրան խրկուեցաւ։ Վմերիկայի նաւապետը տեղակալին ըսաւ որ անկէց հեռանայ։ տեղակալը մտիկ չընելով աւելի մօտեցաւ նէ։ Վմերիկայի նաւէն սկսան մակդիին վրայ կրակ ընել։ որ կէց քանի մը հոգի մեռան։ մնացածները մակդիով իրենց նաւը դարձան։ Ինկիլիզն դէմ ինկիլիզն նաւերը Վմերիկայի նաւուն վրայ եկան սկսան կրակ ընել։ ամերիկայի նաւապետը փայտու բերդին թնդանդներուն տակն եկաւ, անոնց օգնութեանը ապաւինելով։ Բայց բերդը չէր կրնար ինկիլիզն դէմ ասոր պաշտպանութիւն ընել։ որովհետեւ

տեւ չէր քաղութենէն դատ բերդը ամբողջութեամբ նէր, պատերը խորքովն էին։ Թնդանդները իրենց յենարանէն վտր առնաւ ինկ։ և ամենը ութը թնդանդանդի և հարիւր ալ հետեւակ զօրք կար։ Այս պարագային մէջ չէր կրնար Վմերիկայի նաւուն պաշտպանութիւն ընելով ինկիլիզն իրեն դէմ գրգռել։ Վմերիկայի նաւը ինկիլիզն կրակէն բռնկելով այրեցաւ։ մէջի մարդիկը կղզին ելան ու աղաւտեցան։

Այս դէպքէս երեսուն տարի ետքը 1844 ին, երբ որ նաւապետը Բօրդուկալի իրեն պաշտպան չի կենալը բռնելով այրած նաւուն և անոր կորստուն բաներուն դիմը կ'առաջարկէր Վմերիկայի կառավարութեանը որ Բօրդուկալի կառավարութեանէն ուզէ։ Ինչպէս որ ասկէց առաջ ալ մէկ երկու անգամ առաջարկած էր, Վմերիկայի կառավարութիւնը յիշեալ նաւապետին պատասխան տուաւ թէ՝ քանի անգամ մեր ինկիլիզն նստող դեպքներն գրեցի որ Բօրդուկալի կառավարութեանէն այրած նաւուն պատճառաւ քաշած ֆետին փոխարէնը ուզէ, մտիկ չըլլուեցաւ։ և հիմա կառավարութիւնը նորէն այս բանիս համար խօսիլ չուզեր։ որովհետեւ պարագայներուն մէջ անանկ բան մը չեմք տեսներ որ ուրիշ զէնքի ճամբայ բռնելու իրաւունք տայ մեզի։

Այս այս ստակն է որ այս անգամ կ'ուզէ Վմերիկայի հրամանատարութեանը Բօրդուկալի կառավարութեանէն։ 200,800 տօլլաւ։ քսան օր միջոց տալով։ և սպառնալով որ աստիկ չի տրուին Բօրդուկալի նաւահանգիստները պիտի պաշարէ։ Բօրդուկալը տարու միտք չունի։ ուստի ծովեզերեայ պիտանի տեղերը կ'ամրացնէ։ և ինկիլիզն միջնորդութեանը կը յուսայ։

ՏԱՆԻՄԱՆԻԱ։ Շէշլիկի հետ պատերազմը սկսած է։ և ռուսաց տէրութիւնն ալ Տանիմառքայի օգնելու համար շէշլիկիցայ դէմ, 18 հաւտ պատերազմական նաւ խրկեց։ որ կէս մընի չափ Պուխո ծովեզերքէն հեռու կեցած է արեւելեան կողմը, երեք հաւտ ալ Տանիմառքայի պատերազմական նաւուն։

Մերքին գործոց և եկամտից տեսչութեան դիւաններէն ալ չըջաբերական գնաց ծովեզերեայ և գետեզերեայ քաղաքները, որ կը ծանուցանէ թէ Տանիմառքայի Շէշլիկի դքսութեան դէմ պատերազմը յուլիս 17 ին պիտի սկսի։ ուստի թէ նաւորդները և թէ վաճառականները իրենց նաւերն ու ինքքերը պէտք է որ ապահովընեն մինչեւ այն ժամանակը։ Թէ որ ֆետիս կրել չեն ուզեր նէ։

Չատ հրաման մըն ալ ոստիկանութեան ըրին, որ Շօրդայն դքսութեան մէջ այն ամէն օտարականները որ ինչ օրինակուր ճամբով ապրուստ ձարենին չեն կրնար հասկըցնել։ և Շօրդայն կենտրոն մէկ օրինակուր պատճառ մը չեն կրնար ցուցնել։ այն տեղաց դուրս հանուին։ Այս պատճառը այն կ'երեւի որ՝ Բերմանիայէն շատ մը կամաւոր զօրք, մանաւանդ Պալերիայի կողմերէն Շօրդայն գացած են։ պատերազմին մէջ դքսութեանց բնակիչներուն օգնելու համար։

Վաճառականներուն Վիեննա խրկած գիրերէն յուլիս 18 ին իմացուեցաւ որ Շօրդայն գաւառի Բէլ անուն մայրաքաղաքը տանիմառքայց պաշարեր են։ և օտար տէրութեանց կողմէն հոն գաւառու հիւպատոսները չէզոք նաւերու մէջ մտնել են, որ երթալու պատրաստ գտնուին։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ։ Յունաց թագաւորը Ոթոն, կամ իր հօրքը մէկ կտակաւ իրեն ձգուած հարուստ ժառանգութիւն մը տիրելու համար, կամ Պալլէրայի թագաւորութեան եկամտից հիմնական գտնուած դէշ վիճակը աղէկընելու վրայք իր եղբորը Պալլէրայի թագաւորին հետ խորհրդակցելու համար իւր հայրենիքը երթալու ըլլալով՝ ազգային ժողովոյն առաջարկեց որ մինչև իրեն դաւնալու ատենը իւր կողակցը Վմերիկայի թագաւորին տէրութեան խնամատար ըլլայ։ և այս չէ թէ միայն այս անգամ, այլ քանի որ թագաւորը տեղ մը երթայ, կամ հիւանդանալով տէրութեան գործերուն չի կրնայ նայիլ նէ։ և ասոր վրայ ալ տէրութեան կանտններուն կարգը դրուելու մէկ յատուկ կանոն մը առաջարկեց։ Տէրութեան խորհրդարանին մէջ ասոր դէմ գրին ամենայն զօրութեամբ արտաքին գործոց և եկամտից տեսչը Պ. Սոնտոս, և հասարակաց կրթութեան և կրօնական գործոց տեսչը Պ. խրիստիան։ Բայց մեծադոյն մասին հաճութեամբ ընդունելի եղաւ։ ուստի այս

երկու նախարարներս ալ իրենց խօսքը չի կրնալ քաղցրեցնելու։ համար հրաժարականին տուին։ և այն ալ ընդունուեցաւ։ Յունաց տէրութեան կողմէն ժամանակ մը դեսպանական գործով կոստանդնուպօլիս կեցող Պ. Տէրեանին թագաւորին տանը հաղարապետ և արտաքին գործոց տեսչը դրուեցաւ։ և առ այժմ, մինչեւ որ մէկ յարմար անձ մը գտնուի նէ՝ եկամտից և կրօնական գործոց տեսչութիւնն ալ ասոր յանձնուեցաւ։

Երեսնամեակուպօլսոյ յունաց պատրիարքական ժողովոյն վճռով՝ Շէշլիկի տէրութեան եկեղեցականներուն կոստանդնուպօլիսէն անկախ ըլլալը ճանչուեցաւ։ յունաց թագաւորը Պ. Տէրեանին առաջարկելով եկեղեցական բարձրագոյն ժողով մը հաստատեց հինգ եպիսկոպոսով, որոց նախագահ դրաւ Տ. Մեօֆիդոս Մտորիկի եպիսկոպոսը, որուն ամբօրանիստն է Վմերիկը։

ԱՄԵՐԻԿԱ։ Բալիթօնիայի ոսկերէր գաւառին Սան Փանտիլիո անուն քաղաքը մէկ մեծ հրդեհ մըն է պատահէր։ և ոսկի հանելու համար հոն գացող մարդոց բազմունքը բնակելու տեղ պէտք ըլլալով քանի մը օրուան մէջ այրած տեղերը նորէն հիմն ձգելով շատ մը տուններ և բնակարաններ շէշներ են, և ամէն կերպով առաջնուեն աղէկ չեն քերով քաղաքը գեղեցկացած իբէն՝ քիչ օր անցին։ Եւ նորէն մէկ հրդեհ մըն ալ կը սպառահի։ շատ տեղ կ'այրէ։ պատճառաւ ֆետիս հինգ միլիօն ուշալի չափ կը կարծուի։ Այս հրդեհին համար կը կարծեն թէ գիպուածով եղած պիտի չըլլայ, չաւաքած մարդիկ կրակ ձգած են։ և կրակ ձգողները փնարուեալ ելած են։ Բայց տակաւին մարդ ձեռք անցուցած չեն։

Այս քաղաքը պատահած երկրորդ կրակը, գուցէ առաջինն ալ, չարագործ մարդոց բան կրնան ըլլալ։ Բայց ամէն ատեն և ամէն տեղ հրդեհ պատահած գետինը մէկ երկու օր անցինէն ետքը առն շինելը, մանաւանդ փայտաշէն ըլլայ նէ, վրտանգաւոր է։ գետինը աղէկ մը պաղելու է։ Շատ անգամ տեսնուած է որ՝ հրդեհէն 20 կամ 30 օր կամ աւելի անցինէն ետքը կրակին տեղը փորելով՝ նորէն կրակ կ'ըլլէ։ որովհետեւ հողին տակը պահուած կրակ մնալով որ կամայ կամայ քովի պընել բաներով կը շօտայ և կը մնայ, բացուելով օդ կ'առնէ և կ'արձարծի։ Ուստի կրակ եղած տեղը երկար ատեն մնալու և անանկ չէնք շինելու է։ կամ գոնէ հիման տեղը փորելու և ատեն մը անանկ քայ ձգելու է։

ԳԱՆՈՐԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երեսնամեակուպօլսոյ յունաց պատրիարքական ժողովոյն վճռով՝ Շէշլիկի տէրութեան եկեղեցականներուն կոստանդնուպօլիսէն անկախ ըլլալը ճանչուեցաւ։ յունաց թագաւորը Պ. Տէրեանին առաջարկելով եկեղեցական բարձրագոյն ժողով մը հաստատեց հինգ եպիսկոպոսով, որոց նախագահ դրաւ Տ. Մեօֆիդոս Մտորիկի եպիսկոպոսը, որուն ամբօրանիստն է Վմերիկը։

ՀԱՏԱՐԱԿԻՉ

ԼՐԱԳՐԻՍ

Պրոսպի (Յովհաննէս)

Չամուռնից։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԳՈՒԼՍ

ԻՏՊԱՐԱՆԻ ԵՈՒԿԱՆՈՒ ԹԻԿԵՆՏԻՍԵԱՆ

ԻՎԼԵՐԻ ԵՆՆ